

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.07.2008, sen. zn. 1 VSPH 96/2008-A; sen. zn. 1 VSPH 110/2008-A, ECLI:CZ:VSPH:2008:1.VSPH.96.2008.1

Číslo: 10/2009

Právní věta:

Proti usnesení, kterým insolvenční soud ukládá insolvenčnímu navrhovateli povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, je odvolání přípustné. Nejde o usnesení vydané v rámci dohlédací činnosti insolvenčního soudu.

Insolvenční soud může uložit insolvenčnímu navrhovateli, aby zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, teprve tehdy, má-li insolvenční návrh všechny zákonem předepsané náležitosti. Je pojmově vyloučeno činit vůči insolvenčnímu navrhovateli další opatření, je-li insolvenční návrh vadný ve smyslu § 128 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů nebo nejsou-li k němu připojeny přílohy předepsané ustanovením § 128 odst. 2 uvedeného zákona.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 16.07.2008

Spisová značka: 1 VSPH 96/2008-A, 1 VSPH 110/2008-A

Číslo rozhodnutí: 10

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Úpadek

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Ústí nad Labem usnesením ze dne 15. 5. 2008 vyzval E. B. (dále jen dlužnice) v bodě I. výroku, aby do 7 dnů od doručení usnesení zaplatila na účet soudu zálohu na náklady insolvenčního řízení ve výši 40 000 Kč, v bodě II. a III. výroku, aby do 5 dnů od doručení usnesení doplnila návrh jednak o písemný souhlas nezajištěných věřitelů, kteří při oddlužení obdrží hodnotu plnění nižší než 30 % své pohledávky, jednak o seznamy svých závazků, majetku a zaměstnanců.

V odůvodnění usnesení soud vyslovil předpoklad, že v insolvenčním řízení, zahájeném dne 14. 5. 2008 na návrh dlužnice, návrh na povolení oddlužení zamítne a na majetek dlužnice prohlásí konkurs. Záloha bude sloužit ke krytí nákladů insolvenčního správce. Soud prvního stupně současně

vyzval dlužníci ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 písm. a) a b) a § 393 odst. 1 IZ k doplnění insolvenčního návrhu. Podle § 91 IZ ji současně poučil o tom, že odvolání proti tomuto usnesení přípustné není.

Jelikož záloha ve stanovené lhůtě uhrazena nebyla, soud usnesením ze dne 10. 6. 2008 řízení o insolvenčním návrhu dlužnice zastavil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Proti usnesení soudu prvního stupně podala dlužnice včas odvolání, ve kterém napadla nejprve výrok o výzvě k zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení. Namítala, že žádného majetku nemá, měsíčně pobírá pouze starobní a vdovský důchod v celkové výši 7854 Kč, přičemž poplatky činí 2466 Kč; kdyby jí bylo povoleno oddlužení, byla by schopna splácet měsíčně 1000 Kč.

Dlužnice své odvolání doplnila podáním ze dne 12. 6. 2008, z něhož je patrné, že se brání také tomu, aby insolvenční řízení v této věci skončilo zastavením.

Se zřetelem k tomu *V r c h n í s o u d v P r a z e* přezkoumal jak usnesení sub I) ve výroku, kterým soud prvního stupně dlužnici vyzval k zaplacení zálohy, tak usnesení sub III), kterým soud prvního stupně zastavil řízení. Dospěl přitom k závěru, že odvolání je opodstatněno, byť zčásti z jiných důvodů, než jsou ty, jež uplatňuje odvolatelka. Změnil proto usnesení soudu prvního stupně.

Z o d ů v o d n ě n í :

Z § 97 odst. 1 a 3 IZ plyne, že insolvenční řízení lze zahájit jen na návrh, který je oprávněn podat dlužník nebo jeho věřitel, jde-li o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat jen dlužník.

Náležitosti insolvenčního návrhu stanoví § 103 odst. 1 a 2 IZ tak, že kromě obecných náležitostí podání (§ 42 odst. 4 o. s. ř.) a označení insolvenčního navrhovatele a dlužníka způsobem uvedeným v odstavci 1, musí být v insolvenčním návrhu uvedeny také rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek, skutečnosti, ze kterých vyplývá oprávnění podat návrh, není-li insolvenčním navrhovatelem dlužník, označeny důkazy, kterých se insolvenční navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se jím insolvenční navrhovatel domáhá.

Dlužník, který hodlá řešit svůj úpadek, popř. hrozící úpadek oddlužením, je povinen podat návrh na oddlužení spolu s insolvenčním návrhem (§ 106 odst. 1 a § 390 odst. 1 IZ). Návrh na povolení oddlužení lze podle § 390 odst. 2 IZ podat pouze na formuláři, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis (vyhláška č. 311/2007 Sb.) a jehož podoba je bezplatně zveřejněna ministerstvem spravedlnosti na adrese www.insolvencnizakon.cz.

Podle ustanovení § 108 IZ může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu uložit insolvenčnímu navrhovateli, aby ve stanovené lhůtě zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení až do částky 50 000 Kč, je-li to nutné ke krytí nákladů řízení a prostředky k tomu nelze zajistit jinak. Nebude-li záloha na náklady insolvenčního řízení ve stanovené lhůtě zaplacená, může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu insolvenční řízení zastavit, a neučiní-li tak, může přikročit k jejímu vymáhání; o tom musí insolvenčního navrhovatele poučit.

Soud prvního stupně v poučení o odvolání vychází z toho, že výzvu k zaplacení zálohy vydal v rámci své dohlédací činnosti.

Soud v insolvenčním řízení rozhoduje buď tzv. statutárně ve smyslu § 10 písm. a) IZ nebo v rámci dohlédací činnosti podle § 10 písm. b) a § 11 IZ. Rozhodování v rámci dohlédací činnosti má zcela jiný charakter, a proto proti těmto rozhodnutím zásadně není odvolání přípustné (§ 91 IZ). Tam, kde soud rozhoduje ve smyslu § 10 písm. a) IZ (srov. slova „může uložit“), což je i případ rozhodnutí o

povinnosti zaplatit zálohu podle § 108 IZ, zákon výslovně rozhodnutí předjímá. Rozhodnutí o povinnosti zaplatit zálohu je tedy typicky rozhodnutím podle § 10 písm. a) IZ. Jednak proto, že soud zde rozhoduje - nikoliv vyzývá k zaplacení - o povinnosti zaplatit, jednak vzhledem k charakteru takového rozhodování; nezaplacení totiž může vést k zastavení řízení či k vymáhání povinnosti cestou výkonu rozhodnutí nebo exekuce. Toto rozhodování není vyjádřením dohlédací činnosti (ve smyslu, že soud dohlíží a zasáhne, když je třeba, formou rozhodnutí) nad postupem subjektů insolvenčního řízení, nýbrž originární rozhodovací činností. Tato činnost směřuje ke stanovení povinností ostatním subjektům insolvenčního řízení tam, kde to zákon ve smyslu § 10 písm. a) výslovně ukládá anebo předpokládá.

Posouzení přípustnosti odvolání proti usnesení vydanému podle § 108 odst. 1 IZ se proto neřídí úpravou v § 91 IZ, nýbrž ve smyslu § 7 IZ obecnou úpravou v občanském soudním řádu. Proti usnesení, kterým soud ukládá povinnosti zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, je ve smyslu § 201 a § 202 odst. 1 o. s. ř. odvolání přípustné.

Z obsahu spisu je zřejmé, že podmínky pro to, aby insolvenční soud uložil povinnost zaplatit zálohu, splněny nebyly. Přistoupit k uložení povinnosti zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení lze teprve tehdy, jestliže insolvenční návrh má všechny zákonem předepsané náležitosti. Je pojmově vyloučeno činit další opatření vůči navrhovateli, jestliže insolvenční návrh je buď vadný ve smyslu § 128 odst. 1 IZ, anebo k němu nejsou připojeny předepsané přílohy ve smyslu druhého odstavce téhož ustanovení a soud současně přistoupí k odstraňování takových vad, popř. vyzve navrhovatele k doplnění insolvenčního návrhu.

Zákon tedy předpokládá určitý sled úkonů. Insolvenční soud nejprve vyzve dlužníka, aby odstranil vady insolvenčního návrhu, popř. návrh doplnil (ve lhůtě nepřesahující 7 dnů) o jeho obligatorní přílohy a poskytne mu poučení, jak má doplnění provést, a že když se tak nestane, bude návrh odmítnut. Teprve poté, jestliže v důsledku tohoto postupu bude podkladem pro další průběh insolvenčního řízení řádný návrh, soud zváží splnění zákonných podmínek pro uložení povinnosti zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení a pro stanovení její výše.

Protože prozatím nebyly v řízení splněny zákonné podmínky ani k uložení povinnosti dlužníci zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení, a proto ani podmínky k jeho zastavení, odvolací soud podle § 220 odst. 3 o. s. ř. usnesení sub I) v bodě I. výroku změnil tak, že povinnost zaplatit zálohu se neukládá a odvolání proti bodu II. a III. výroku dle § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl jako nepřípustné a usnesení sub III) změnil tak, že řízení se nezastavuje.